

HÅLL KOLL PÅ TITLARNA!
Vem får egentligen behandla?

Utgiven av Psykologförbundet

FLOWCOACH
Tummen Upp AB

VEM SKA MAN TRO PÅ?

Allt högre krav ställs på den offentliga vården i termer av tillsyn, integritet och patientsäkerhet. Samtidigt växer alternativa vårdbranscher fram utan regleringar, tillsyn eller integritetskrav. Vi berättar våra innersta känslor, utan att ens ta reda på att alla former av sekretessregler saknas. En lukrativ marknad växer fram utanför tillsynsmyndigheternas kontroll. Sveriges Psykologförbund ifrågasätter varför alternativa terapeuter har rätt att behandla människor med svåra psykiska sjukdomar. Svensk lag förbjuder till exempel healing mot cancer men motsvarande skydd finns inte för patienter med svåra självskadebeteenden eller depression.

Låter du en lekman operera ditt ben eller behandla din diabetes? Nej det är inte troligt. Men det som är så självklart när det gäller fysisk sjukdom gäller inte vid psykisk ohälsa. Vem som helst får idag behandla och ställa diagnos vid psykisk sjukdom. Allmänhetens skydd mot oetisk och ofta skadlig användning av psykologisk kunskap är mycket bristfällig. Patienter som utsätts för alternativa behandlingar riskerar att inte få den hjälp de behöver. I vissa fall kan följden bli att patienten avlider, i andra fall kan resultatet vara ett livslångt lidande.

Att obehöriga personer utan kompetens behandlar och ställer diagnos vid psykisk ohälsa kan få svåra konsekvenser. Idag finns ingen instans dit vi kan framföra klagomål. Mörkertalet för felbehandlingar när det gäller psykiska hälsotillstånd kan därför vara oerhört stort.

Psykologförbundet vill varna för kvacksalveri och de problem som det för med sig. Dagligen drabbas människor till följd av en otillräcklig rättslig reglering av psykologlegitimationen och psykologiska verksamhetsområden. Vi hoppas denna skrift kan belysa detta.

Låt inte vem som helst behandla psykiska sjukdomar. Håll koll på titlarna!

Lars Ahlin, *förbundsordförande Sveriges Psykologförbund*
Stockholm, juni 2011

DET KAN GÅ RIKTIGT ILLA

Idag kan faktiskt vem som helst behandla människor som lider av allvarliga psykiska sjukdomar. Företag och enskilda behandlare erbjuder snabba lösningar på allt från ångestsyndrom och depression till anorexi. Tyvärr rymmer branschen en del rent hälsofarliga aktörer.

Att erbjuda sig att hjälpa någon med psykologiska metoder och tekniker utan att själv ha tillräcklig kompetens inom området är idag tillåtet i Sverige. Den som söker hjälp har ofta ingen aning om vad det är för skillnad på en legitimerad psykolog som står under samhällets kontroll och de ”behandlare” som använder psykologiska metoder och i vissa fall bara har några veckors utbildning i ämnet.

Om det går fel och personer skadas kan de drabbade i princip inget göra. Till skillnad från de av Socialstyrelsen legitimerade psykologerna behöver inte alternativa behandlare följa hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Lagen binder psykologer att bedriva verksamhet som utgår från vetenskap och beprövad erfarenhet, föra journal och hålla sig till tystnadsplikten. Om en psykolog inte följer detta och/eller om en patient upplever sig vara felbehandlad kan ärendet prövas av Socialstyrelsen eller Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN. Ytterst kan psykologens legitimation dras tillbaka, vilket i praktiken leder till yrkesförbud.

Men för Jenny, Anders och Sofia – som använde sig av alternativa behandlare – återstår enbart att vända sig till Konsumentverket för att klaga på priset eller, om det rör sig om ett brott, anmäla till polisen.

Alternativa behandlare borde förbjudas att behandla depressioner och andra svåra sjukdomar. I Sverige är det förbjudet för lekmän att behandla allvarliga, kroppsliga sjukdomar som cancer och diabetes. Ett liknande förbud bör självklart gälla mot att behandla allvarliga, psykiska sjukdomar. ■

Johan Ljungström/Sveriges Radio

RADIOPSYKOLOGEN TROR PÅ RÄTTSSÄKERHET FÖR PATIENTEN

Malin Edlund är legitimerad psykolog och har praktik i Stockholm. Kanske är hon mest känd som radiopsykolog för P1. När hon bestämde sig för att tacka ja till att vara psykolog i radion tänkte hon att det var bra om det blir mer öppet vad psykologer gör. Och att psykisk hälsa och ohälsa borde debatteras mer, det är så många som lider i tysthet och inte vågar tala om saken.

Malin Edlund tycker också att det är viktigt att säkerställa att hjälpsökande får god hjälp samt att de har någonstans att vända sig om behandlingen är tvivelaktig.

Varje vecka möter personal inom psykiatrin människor som farit illa, utan att förstå att de har betalat för verkningslös och i vissa fall skadlig behandling. Flera vänder sig till Psykologförbundet som inget kan göra förutom att hänvisa till en legitimerad psykolog.

Malin Edlund har på uppdrag av Psykologförbundet erbjudit sig att kommentera några av de fall som kommit förbundet tillhanda. Hur ser en legitimerad psykolog på den alternativa behandlingen i dessa fall?

Läs några av de drabbades berättelser. ■

”Då tog han tag i mig och släpade in mig i köpcentret, sedan lämnade han mig där ensam en lång stund. Jag fick panik och visste inte vart jag skulle ta vägen.”

JENNY 30

”JAG HADE SVÅRA ÅNGESTATTACKER och var rädd hela tiden, både på dagarna och på nätterna. Jag tyckte inte om att vara ensam hemma eftersom jag kände mig otrygg men tyckte inte heller om att vara bland folk. Jag fick ångest av att vara bland en massa människor.

Av en kompis fick jag höra om några behandlare som skulle vara duktiga på att bota ångest, de sa att de var ”kbt-terapeuter”, senare fick jag veta att de inte hade någon legitimation. Jag gick dit och fick träffa en av dem, han sa att han skulle arbeta med mig, med någon slags exponeringsmetod.

Vi gick iväg till ett stort varuhus och där ville han att vi skulle gå in. Jag var rädd hela tiden och bad honom att berätta varför och att vi skulle ta det försiktigt, att det var för svårt. Men han övertalade mig att försöka. Till slut gick jag med på att försöka. Men när jag väl kom fram till varuhuset där jag skulle

”öva” fick jag sådan ångest att jag vägrade gå in.

Då tog han tag i mig och släpade in mig, sedan lämnade han mig där ensam en lång stund. Jag fick panik och visste inte vart jag skulle ta vägen. En annan gång tvingade han mig att åka tunnelbana när jag var livrädd.

”Kbt-terapeuten” berättade aldrig något särskilt för mig om ångest eller hur man ska behandla det. Efter det här gick jag överhuvudtaget inte ut på flera månader.”

Jenny fick till slut hjälp av legitimerad psykolog, en vän tog med henne till psykologens mottagning. Psykologen berättar att Jenny till en början var fullkomligt skräckslagen. Jenny var livrädd för henne och vad hon skulle utsätta henne för. Psykologen fick till slut åka hem till Jenny för att kunna genomföra behandlingen, eftersom hon inte klarade av att gå ut.

Jenny har idag ett fungerande liv. Hon har diagnostiserats för autism och ADHD. Tillsammans med psykologen, frivilligt och gradvis, har hon lärt sig att hantera sin ångest, sina tvångstankar och sin fobi. I samband med just dessa diagnoser är det extra viktigt att arbeta ytterst varsamt, skriver psykologen i ett utlåtande.

SÅ HÄR SÄGER MALIN

Att arbeta med exponering är en bra och rekommenderad metod vid paniksyndrom. Exponeringsbehandling rätt utförd ger goda resultat. Men felaktigt utförd blir patienten istället mer traumatiserad. Det verkar vara det som har skett här, ett rent övergrepp.

Panikångest är delvis en ångest som föder mer ångest och som behöver brytas. Men ångest har alltid en orsak. I det här fallet hade ju patienten två diagnoser i botten, ADHD och autism.

När vi professionella bedömare arbetar gör vi en utredning för att se vad patientens problem handlar om. Ofta inkluderar den en läkarbedömning, en psykologbedömning och ett antal tester. Sedan samlas vi i ett team för att med hjälp av olika kompetenser, forskning och erfarenhet se hur vi tror att vi bäst kan hjälpa en patient.

Jenny måste ha fått en felaktig diagnos och konsekvensen av en sådan här behandling kan i värsta fall vara livshotande.

Människor kommer med en förväntan om att få hjälp och de utgår från att terapeuterna är kunniga och vet vad de gör. Hur ska en vanlig människa kunna veta vad som är skillnad på en kbt-terapeut och en legitimerad kbt-psykolog?

Några behandlare skriver dessutom på sina hemsidor att de är legitimerade fastän de inte är det. Jag vet företag som jobbar med egenhändigt tillverkade tester, bland annat på internet, där folk får fylla i några frågor. Det är fullkomligt förkastligt att diagnostisera exempelvis ADHD på det viset. ■

”Jag betalade omkring hundratusen kronor och gick i terapi på företaget under ett år. Sedan erbjöd de mig att få mer terapi i utbyte mot att jag själv hjälpte till och gav terapi till andra.”

ANDERS 38

”**JAG MÅDDE SÅ DÅLIGT** att jag inte ville leva längre. Jag vantrivdes på jobbet och sjukskrev mig ibland. Jag hade inte kvar så många kompisar eftersom jag inte orkade gå ut och festa eller ha kul. Allt kändes meningslöst och jag var mycket ensam.

Jag fick genom en tidningsannons veta att det fanns ett företag som jobbade med att hjälpa människor.

Jag gick in på deras hemsida och såg att där fanns många som tidigare varit deprimerade men som nu mätte bra.

Jag betalade omkring hundratusen kronor och gick i terapi på företaget under ett år. Sedan erbjöd de mig att få mer terapi i utbyte mot att jag själv hjälpte till och gav terapi till andra. Jag ville inte först men eftersom jag fortfarande mådde dåligt gick jag med på det eftersom mina pengar var slut. Jag ville inte förlora mina nya vänner och jag behövde själv mer terapi.

En dag kom chefen för företaget och skrek att jag inte var välkommen tillbaka. Han skrek att jag var en idiot och att jag var ett ”offer”. Att jag inte passade där på företaget.

Det här är nu två år sedan. Jag har mått psykiskt dåligt sedan dess och inte velat leva. Jag tycker att det är fruktansvärt att det här företaget kan fortsätta att behandla människor på det här sättet, utan att någon stoppar det. Ingen av dem är legitimerad psykolog eller psykoterapeut. Jag har vänt mig till Socialstyrelsen men de säger att de inget kan göra!

En läkare har skrivit ut antidepressiv medicin som hjälper mig lite grann. Jag vill inte gå till någon psykolog, jag har förlorat hoppet. Kanske jag ändrar mig någon dag.”

SÅ HÄR SÄGER MALIN

”När jag hör Anders berättelse tänker jag att den här ”chefsterapeuten” måste fullständigt ha gått ur sin professionella roll och istället agerat med sina egna känslor i fokus, klienten blir utsatt för ett övergrepp. En professionell behandlare får aldrig leva ut sina egna känslor och skrika på det här viset. Som vän, barn eller make kan man ju känna så som ”chefsterapeuten” känner. Men som professionell behandlare får man inte agera så, det är också därför vi har handledning.

Anders kände sig också intvingad i rollen som alternativterapeut. Han säger att han var livrädd för uppdraget men ändå gjorde det. Troligen är ”chefsterapeutens” analys korrekt – Anders har en benägenhet att bli ett offer för omständigheter och situationer. Han upplever att han inte har något val och inget ansvar, han gör som folk säger åt honom. Troligen är det just det han skulle ha behövt hjälp med. Att se att han har egen del i det som händer, få stöd i att växa, ta ansvar och bli en självständig människa.

Anders beskriver att han känner sig ensam och att ”terapeutföretagets” kurser inte har kunnat lösa detta åt honom. Inga psykologer kan lösa något åt någon. All psykoterapeutisk verksamhet syftar till att få människor insiktsfulla nog, starka nog för att själva kunna se hur de agerar tillsammans med sina medmänniskor. I det här fallet skulle man ha kunnat fråga: *Kan du se hur du själv bidrar till att bli ensam? Hur du själv ”gör” dig ensam? Kan du se hur du skulle kunna göra på något annat sätt?*

Men istället blir Anders erbjuden att själv arbeta som ”terapeut”, detta samtidigt som han själv är mitt uppe i ett arbete med att hantera sin egen osjälvständighet.

Anders beskrivning av vad han har varit med om är en människas upplevelse av en extremt kränkande behandling. Behandlingen har inte heller lett till någon förbättring i Anders liv. Konsekvenserna av en sådan här behandling kan bli att en person aldrig mer vill se en terapeut eller psykolog och inte får adekvat behandling. Så verkar det ju ha blivit i det här fallet. Det kan i värsta fall vara livshotande”. ■

”Sofia har fått veta av behandlaren/vännen att hon inte klarar att arbeta mer. Detta för att hon snart ska bli något *stort*. Hon ska bli en kändis inom något konstnärligt yrke.”

SOFIA 55

SOFIA HAR UNDER många år gått till sierskor och alternativa behandlare. Nu har hon blivit nära vän med en av behandlarna. De umgås privat och samtalar om det mesta.

Sofia tycker att behandlaren är en fantastisk person och ser upp till honom. Så allt är egentligen bra förutom att hon har fått mycket svårt att sova om nätterna. Sofia har också svårt att få pengarna att räcka till, dels kostar behandlarna en del pengar, dels är hon sjukskriven eftersom hon bara klarar av att arbeta 25 procent.

Sofia har fått veta av behandlaren/vännen att hon inte klarar att arbeta mer. Detta för att hon snart ska bli något ”stort”. Hon ska bli en kändis inom något konstnärligt yrke.

På grund av att Sofia har ”utvecklats så fort” har nu behandlaren slutat att ge Sofia terapi. Han säger att

Sofia måste ”vila” från behandlingar eftersom hon har gjort så ”fantastiska framsteg”.

Sofia får allt svårare att sova om nätterna och söker till slut upp en läkare på vårdcentralen. Han remitterar Sofia till en psykolog.

Sofia är först mycket avvisande i kontakten med psykologen men börjar så småningom att berätta.

Sofia är långtidssjukskriven och psykologen konstaterar att ”behandlingarna” hos den alternativa behandlaren tycks medföra att Sofia sover dåligt om nätterna. Inte heller klarar hon av att arbeta eftersom ”längtan” efter att bli känd tar så mycket av hennes tid och fokus i anspråk.

Psykologen konstaterar att behandlarnas ”prognoser” tycks ha stärkt Sofias narcissistiska problematik.

SÅ HÄR SÄGER MALIN

Behandlaren bryter mot flera etiska koder. Dels ska man aldrig bli vän med en person man har i behandling. Det är en av poängerna med att gå i terapi, just att inget förväntas av klienten och att klienten ska slippa vårda en relation. Dels ska man aldrig ge prognoser. Det kan hända ibland, att man som terapeut, tror att vissa saker kan inträffa i framtiden. Men en professionell hjälpare skulle aldrig börja sia om framtiden. Att lägga över förväntningar på en klient kan bli självuppfyllande profetior, som i det här fallet när klienten går runt och väntar på att bli en ”kändis”.

Kvinnan säger här att terapeuten är fantastisk. Det är inget konstigt, många människor kan uppleva det så. Att bli sedd, omsluten och omhändertagen kan kännas som en närmast andlig upplevelse. Men en professionell hjälpare skulle lyfta frågan: ”Är det vanligt att du ger andra människor den här betydelsen i ditt liv? Hur påverkar det dig? Vad får det för konsekvenser?”

Klienten kan inte utvecklas i sig själv om hon eller han inte jobbar med den bild hon har skapat av terapeuten. Klienten behöver förstå vikten av sig egen kraft, sin egen förmåga att fatta beslut, rädda sig själv och bli självstyrande och autentisk i sitt liv. Och då fungerar det inte att ha en terapeut i sitt liv som är fantastisk!

Det kan vara förföriskt för en terapeut att få känna sig behövd och fantastisk. Självklart är psykologer människor, men min uppgift som psykolog är att hålla mina egna känslor i schack och som professionell behandlare har jag regelbunden handledning.

De flesta människor strävar efter intimitet och närhet men inte efter beroende. Sofia vänder sig faktiskt till sist till en annan behandlare, vilket tyder på att hon är kluven och känner att beroendet är osunt. Konsekvensen av en sådan här behandling kan i värsta fall bli att klienten fastnar i ett medberoende till sin ”terapeut” och aldrig kommer ur det. I så fall växer inte klienten och lär sig att stå på egna ben, vilket är själva målet med en terapeutisk behandling. ■

KVACKSALVARE I SKOLAN

Men får man inte skylla sig själv då, om man går till en icke-legitimerad behandlare? En vuxen människa har väl ett eget ansvar?

Som hjälpsökande är du i ett underläge, särskilt om du befinner dig i en kris. Kanske är föräldrar till barn med särskilda behov, värst utsatta, i synnerhet om de förutsätter att skolan faktiskt använder sig av legitimerade psykologer.

Simon, 9 år

Simon är en liten, känslig kille som har lätt för sig i skolan. Han tycker om att gå i skolan och gillar sina kamrater, men blir ibland orolig när han inte genast förstår vad läraren säger. Under en period var Simon så stressad att han började oroa sig för att svimma. Till slut blev Simon så rädd för att svimma att han fick svårt att koncentrera sig, och började vilja vara hemma från skolan.

Rektorn på Simons skola skickade Simon till en ”bra barnpsykolog”, en person som senare visade sig inte alls vara legitimerad psykolog. ”Psykologen” rekommenderade Simon att sätta igång och plugga engelska glosor varenda gång han kände svimningskänslor. Simons pappa säger att sommarlovet blev ett rent helvete för hela familjen.

Oro, ångest och undran: ”Vad är det för fel på vår son? Ska han verkligen behöva plugga glosor långa stunder under sommarlovet?”

När Simon kom tillbaka till skolan till hösten ställde ”psykologen” diagnosen ”generaliserat ångestsyndrom” och skrev ett intyg om detta som lästes upp för alla lärare på skolan vid ett möte.

Simons föräldrar hade aldrig gett ”psykologen” något tillstånd att berätta om behandlingen för personalgruppen och blev också djupt upprörda när de fick

veta att ”psykologen” inte heller var psykolog, som de hade vilseletts att tro, utan istället en ”kbt-coach”, som till helt nyligen arbetat på skolan som fritidsledare.

En legitimerad psykolog arbetar alltid under sekretess, vilket innebär att det är förbjudet att föra vidare den här typen av känslig information utan en förälders tillstånd. Att göra detta är ett brott som inte går att åtgärda då den så kallade psykologen inte lyder under hälso- och sjukvårdslagen.

Förutom att diagnosen var fel, bröts sekretessen och en familjs sommarlov blev en fruktansvärd upplevelse för alla familjemedlemmar. Simon själv kunde inte sova på nätterna, föräldrarna satt ständigt och pratade och undrade varför deras son inte blev bättre, de hade ju blivit rekommenderade en riktigt ”bra barnpsykolog”. Kunde Simons sjukdom vara obotlig? Vad skulle man göra?

Simon träffade kort därpå en legitimerad psykolog och efter endast ett besök upplevde han inga fler svimningskänslor. Inget generaliserat ångestsyndrom kunde diagnostiseras.”

Den psykiska ohälsan bland barn och unga har under det senaste decenniet ökat. Detta har också inneburit en marknad för personer med otillräcklig psykologisk kompetens att sälja både utredningar och behandlingar riktade till barn. Skolan är en tydlig samhällsinstitution som man – som förälder – behöver kunna vända sig till med förtroende, dessutom bekostas verksamheten av skattemedel.

Att personer utan legitimation ska tillåtas göra t ex neuropsykologiska eller begåvningsmässiga utredningar är inte försvarbart. Psykologisk utredning och diagnostik kräver mycket goda kunskaper om barns utveckling och funktioner. Sådana bedömningar får ofta livsavgörande konsekvenser för barnens liv.

BEVISAT FARLIGT MED KVACKSALVARE

Psykologförbundet kräver ett förbud mot att behandla allvarliga psykiska sjukdomar för den som saknar legitimation. I de situationer där psykologisk kunskap, metoder och tekniker används finns alltid en risk för skada.

Risken är särskilt tydligt i psykologiskt behandlingsarbete med människor som har psykiska problem eller som befinner sig i en livskris. Klienten befinner sig i ett psykologiskt och ibland även socialt underläge. Behandlingen kan innebära stora ingrepp i den hjälpsökandes liv.

Det finns gott om vetenskapligt stöd för att psykologisk behandling, felaktigt utförd kan vara skadlig. En sammanställning av ett antal amerikanska studier gjordes exempelvis av Scott O. Lilienfeld, 2007.*

* Psychological Treatments That Cause Harm, *Perspectives on Psychological Science* March 1, 2007 vol. 2 no.1 53-70

OTILLRÄCKLIGT SKYDD I LAGEN

För att trygga patientens säkerhet i vården infördes legitimation för psykologer 1978 i Sverige. Tanken var helt enkelt att allmänheten skulle kunna avgöra vem som hade tillräcklig kunskap och utbildning inom psykologi. De legitimerade psykologerna ställdes härmed också under samhällets tillsyn, vilket innebär att HSAN och Socialstyrelsen kan pröva psykologen om den inte bedriver verksamhet utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Men det visade sig att denna åtgärd inte räckte för att begränsa utbudet av psykologisk behandling från personer med otillräcklig kompetens. Titeln leg psykolog hade skyddats med legitimationen. Men faktiskt kunde vem som helst fortfarande titulera sig psykolog.

1994 infördes titelskydd för psykolog. Ingen får utge sig för att vara psykolog utan att ha en legitimation när det handlar om att undersöka, diagnostisera, vårda och behandla människor.

Men den nuvarande lagstiftningen är inte tillräcklig för att skydda människor. Det beror på att lagstiftningen bara omfattar verksamhet inom hälso- och sjukvårdens område. Allmänheten måste kunna garanteras att en psykolog är just en legitimerad psykolog, oavsett om det handlar om vård och behandling eller information, rådgivning och konsultation. Detta bör gälla överallt – inom näringsliv, skola, behandlingshem och företagshälsovård.

Inom dessa organisationer är det vanligt förekommande att andra yrkesgrupper ”slinker igenom” det grovmaskiga skyddsnet som lagen utgör. Här finner man allt ifrån så kallade arbetspsykologer, socialpsykologer, kbt-psykologer, stresspsykologer, utredningspsykologer till industripsykologer - utan legitimation, och därmed utan statlig insyn och kontroll. Några av dessa arbetar dessutom inom offentlig sektor – förskola, skola, rättsväsende, försvar och kriminalvård. Men de flesta arbetar inom privat sektor.

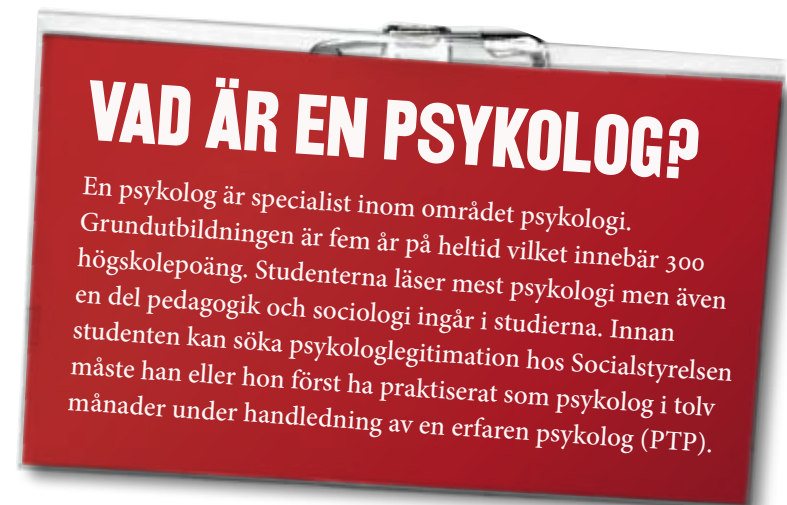
Titelskyddet måste utvidgas så att allmänheten kan vara säker på att den som utger sig för att vara psykolog faktiskt har en legitimation, oavsett om vederbörande arbetar individriktat – alltså undersöker, diagnostiserar, vårdar och behandlar människor, eller arbetar inom ett vidare fält.

Allt fler människor i Sverige söker hjälp för psykisk ohälsa, samtidigt är det brist på psykologer på vårdcentraler runt om i landet. Och där det finns psykologer kan väntetiderna till psykologen vara långa.

Användningen av alternativ medicin och alternativ terapeutisk behandling ökar, men tyvärr är det här en bransch som också rymmer oseriösa och i vissa fall rent hälsofarliga aktörer. Att sko sig på människors psykiska ohälsa är ohederligt och otillbörligt, något som staten borde begränsa.

STATLIG KONSUMENTUPPLYSNING – EN RÄTTIGHET

Psykologförbundet vill ha en statlig konsumentupplysning, där det tydligt framgår vad lagen säger. Det ska framgå vad som är skillnaden på en legitimerad och en icke legitimerad behandlare, vilken kompetens en legitimerad har, vilka rättigheter man har hos en legitimerad och hur rättslöst det är hos en icke-legitimerad. Psykologförbundet anser att det handlar om liv och hälsa och att det är mycket viktigt att en sådan här oberoende information finns samlad av staten, förslagsvis placerad under Socialstyrelsen.

PSYKOLOGFÖRBUNDET KRÄVER

- **EN STATLIG KONSUMENTUPPLYSNING** som beskriver vad legitimationen innebär, både vad gäller vilken kompetens personen har och vilket ansvar.
- **UTVIDGAT SKYDD FÖR TITELN PSYKOLOG.** Vi måste kunna lita på att den som utger sig för att vara psykolog faktiskt har en legitimation, oavsett om det handlar om vård och behandling eller information, rådgivning och konsultation. Det bör gälla överallt – oavsett var verksamheten bedrivs.
- **TILLSYNSANSVAR HOS SOCIALSTYRELSEN** för hur skyddade yrkestitlar används.
- **LEGITIMATION SOM BEHÖRIGHETSKRAV** för att utöva psykologyrket.
- **ETT FÖRBUD FÖR LEKMÄN** att behandla personer med allvarliga psykiska sjukdomar. Jämför med förbudet för icke legitimerade att behandla vissa allvarliga somatiska sjukdomar.
- **ETT SKYDD FÖR BARN OCH UNGDOMAR** mot okvalificerade utövare. Höj åldergränsen för rätten att utreda och behandla barn till 18 år.

HÅLLER DU KOLLEN?

Vill du vara säker på att din psykolog verkligen har en legitimation?

Ring till Socialstyrelsen och fråga: 075 - 247 30 00

KAN JAG KLAGA?

En patient som inte är nöjd med den behandling hon eller han har fått av en legitimerad psykolog kan vända sig till Socialstyrelsen och klaga. Legitimerade psykologer som undersöker, vårdar eller behandlar människor räknas alltid som hälso- och sjukvårdspersonal och står under samhällets tillsyn.

ÄR JAG FÖRSÄKRAD?

Alla legitimerade psykologer ska enligt lag ha en patientförsäkring som täcker ersättning för behandlingsskador enligt patientskadelagen. En patient som anser sig ha rätt till sådan ersättning kan vända sig till det försäkringsbolag där psykologen har tecknat sin patientförsäkring.

KOMMER DET JAG SÄGER UT?

En psykolog måste hålla tystnadsplikten, vilket innebär att psykologen inte får berätta om patientens privata situation, behandling eller sjukdom utan att patienten först har godkänt detta. Tystnadsplikten gäller både inom offentlig och privat vård, den psykolog som bryter mot tystnadsplikten kan bli straffad.

Läs mer om psykologi på
www.psykologguiden.se

Psykologiguiden